

visse tilfælde, især hvor det drejer sig om kollision med et udenlandsk skib, men har dog anset det for rigtigst at fastslå princippet om søforklaringernes samtidighed. Efter udkastet kan handelsministeriet om fornødent tillade udsættelse af søforklaringen for det danske skibs vedkommende.

Som nævnt i de indledende bemærkninger har et af hovedspørgsmålene i forbindelse med revisionen af reglerne om søforklaring været at finde frem til en ordning, der kunne afbøde de uheldige følger af, at der gennem en offentlig tilgængelig søforklaring gives udenlandske parter mulighed for at gøre sig bekendt med det under søforklaringen passerede, uden at tilsvarende adgang står åben for den danske part, hvilket i visse situationer, navnlig hvor et dansk skib er kollideret med et udenlandsk skib, kan tænkes at være til skade under en senere retssag. Det er ligeledes omtalt, at man i Norge ved en i 1938 foretaget lovændring indførte et nyt stk. 4 i den norske sølovs § 40, hvorefter en norsk konsul med departementets godkendelse kan tillade, at afholdelse af søforklaring udsættes eller undlades i tilfælde af sammenstød med fremmed skib, eller hvor der i øvrigt er grund til at antage, at forholdet vil blive genstand for søgsmål ved udenlandsk domstol. Ifølge oplysninger fra norsk side benyttes denne bestemmelse ret hyppigt i praksis, oftest således at der gives udsættelse med afholdelse af søforklaring. Fremgangsmåden er normalt den, at konsulen giver tilladelsen under forbehold af departementets senere godkendelse, som derefter indhentes pr. brev eller telegram. Denne regel har som nævnt været genstand for nogen kritik, og der har under de nordiske forhandlinger været enighed om, at den ikke umiddelbart bør søges overført til de øvrige nordiske sølove. Der har imidlertid både under de nordiske forhandlinger og i udvalget været enighed om det ønskelige i, at der tilvejebringes en „antidiskriminationsregel“, der kan beskytte den danske part i et sammenstødstilfælde mod at blive udsat for en ubillig behandling under eventuelle senere retssager som følge af, at han gennem pligten til at afgive søforklaring har været nødsaget til at fremlægge sit bevismateriale uden hensyn til, om modparten havde en tilsvarende pligt.

Der er til belysning af spørgsmålet fremskaffet et materiale bl. a. fra de danske generalkonsulter i New York og London, der tydeligt viser, at det foreliggende problem er af stor praktisk betydning. Udvalget har indgående drøftet spørgsmålet og herunder overvejet forskellige muligheder for ad lovgivningens vej at tilvejebringe den ønskede beskyttelse for danske interesser i forbindelse med kollisioner med udenlandske skibe. Man har herunder overvejet at indføre en regel om adgang til i sådanne tilfælde at lade søforklaringen finde sted for lukkede døre, men har dog ikke fundet denne udvej praktisk anvendelig eller forsvarlig og ej heller stemmende med almindelige retsplejeregler. Udvalget er sluttelig blevet stående ved den i § 306, stk. 2, foreslåede regel, hvorefter selve pligten til at afgive søforklaring efter § 301 bortfalder i tilfælde af sammenstød med udenlandsk skib, for hvilket der ikke efter dets hjemlands lovgivning består en tilsvarende pligt. I de øvrige nordiske lovudkast findes bestemmelser af lignende indhold.

Udvalget er fuldt opmærksom på de betænkeligheder, der kan være forbundet med den foreslåede fravigelse af lovens generelle regler om pligt til afgivelse af søforklaring. Afgørende for udvalgets stilling har det imidlertid været at sikre danske interesser ligelig behandling når der ikke er givet sagens parter samme adgang til udnyttelse af det foreliggende bevismateriale.

Efter udkastet gælder reglen ikke blot sammenstød, men også det såkaldte „uegentlige“ sammenstød, der omhandles i sølovens § 223 a, jfr. herved bemærkningerne til § 301, nr. 4.

Reglen om bortfald af pligten til at afgive søforklaring i de nævnte tilfælde gælder ikke ubetinget, idet handelsministeriet, selv om betingelserne efter § 306 for undladdelse af søforklaring er til stede, dog i det enkelte tilfælde kan påbyde, at søforklaring alligevel skal afgives. Der er herved tænkt på tilfælde, hvor det offentlige interesser i forbindelse med undersøgelsen af omstændighederne ved hændelsen, herunder også den betydning sagens opklaring kan have for søfartssikkerheden i almindelighed, tilsiger, at den normale fremgangsmåde med afholdelse af søforklaring ikke fraviges. I øvrigt kan handelsministeriet efter reglen i para-